

President Toomas Hendrik Ilvese kõne vastuvõtul loomeringkondadele Kadriorus Eesti Vabariigi iseseisvuse taastamise aastapäeval.

Head sõbrad, mu daamid ja härrad.

Tere taas tulemast Kadriorgu kõigile teile, tänu kelle loometööle ja vaimujõule murdis me rahvas end täna 18 aastat tagasi vabaks võõra võimu kütkest.

Meenutame täna koos neid ootuste ja lootuste, aga ka mure, hirmu ja pingega täidetud augustipäevi, mil Toompeal langetati ajaloolisi otsuseid, mil Eesti teedel lõgisesid tankiroomikud, mil Tallinna teletorni piirasid vaenlase dessantväelased.

Mõtleme koos, kuhu oleme tänaseks välja jõudnud. Aga kõige tähtsam – peame nõu, kuidas tahame edasi liikuda ja kuhu välja jõuda. Tänane päev märgib vaikselt, pea märkamatuult Eesti eluloos uue ajastu algust. Vaikselt, sest see on vaid algus, kuid see muutub päevast päeva ja aastast aastasse aina mõjuvõimsamaks.

Just täna saavad pärast ligi 70 aastat väldanud sundpausi täisealiseks esimesed Eesti kodanikud, kelle kogu elu on möödunud iseseisvas riigis.

Eelmist sel viisil privilegeeritud põlvkonda pettis ajalugu. Nende tuleviku matsid enda alla sõda ja okupatsioonid või pagulus.

Nii olemegi siiani otsinud õigustust oma ebaõnnestumistele peaasjalikult minevikust. Et Eestit rõhusid pool sajandit okupatsioon, kommunistid, KGB ja kõik muu, mis ei lase meil ise oma asjadega toime tulla.

See ettekääne ei kehti enam täna 18 aastaseks saanutele ja neist noorematele. Nemad ei tunnegi muud kui meie endi loodud riiki.

Nad teavad vaid meie endi, mitte mingi ainupartei poolt peale surutud väärtusi ja tõekspidamisi.

Nende osakaal ühiskonnas üha kasvab. Vaid mõneteistkümne aasta pärast moodustavad nad Eestis enamuse.

Vaadakem siis just selles kontekstis enda ümber ja hindame praegust majanduskriisi, oma väärtuste suhtelisust ja nõrkust.

Ja tõdeme, et otsides vastust käibefraasiks kulunud küsimusele – kas me sellist Eestit tahtsime? – vaatame küll justkui tulevikku, kuid näeme tahavaatepeeglis kaugenevat ja hägusamaks muutuvate palgejoontega minevikku.

Okupatsioonikogemuseta kodanik vaatab otse ning küsib oleviku ja järelkult ka tuleviku vormis: kas me sellist Eestit tahame?

Noored ei kõrvuta Eestit ei minevikulise ideaali ega sovetliku õudusega. Nende Eesti võrdlusskaalaks on teised meiesugused riigid ja omaenda väärtused siin ja praegu.

Kallid sõbrad.

Meie taastatud iseseisvuse esimese 13 aastaga jõudis Eesti selgelt sõnastatud vahefinišeid

läbides oma toonaste eesmärkideni. Saime uuesti vabaks, Vene väed sunniti lahkuma, Eesti astus Euroopa Liitu.

Eesti püüdis aja ja võimaluste piires saavutada maksimumi. Me olime üldjuhul ka edukad.

Ma ei taha väita, et selline projektipõhisus oleks Eesti ainuvõimalik tee millegi suure saavutamiseks.

Küll aga võiks meil olla alati eesmärk, siht, vastus küsimusele: millist Eestit me tahame? – mis kannustaks meid pingutama.

Eurorahale üleminek on küll vajalik eesmärk, kuid siiski vaid teetähis millegi muuni jõudmiseks. Küsigem siis endalt: mis on see muu?

Neiks ei ole tühjavõitu ja maiselt asised valimislubadused, mis toetuvad üldjuhul poliitilisele hetkekasule, mitte aga pikaajalistele poliitikatele.

Küsigem siis: kuhu on jäänud me kunagine tahe kellekski või millekski saada? Kus on me ühine soov kuhugi jõuda?

Kui olevik näib tume ja sihid tulevikuks seadmata, siis võetakse sageli edasikestmise usu kinnituseks appi minevik.

Siis hakatakse rõhutatult meenutama oma ajaloo pöördelisi hetki olgu 90, 70 või 20 aastat tagasi.

Otsekui saanuks innukast ja edasipüüdlikust noorest inimesest üleöö pensionär, kes lehitseb härdusega albumit oma noorepõlvpiltidega.

Muidugi on need pildid ilusad ja armsad. Neilt vaatab vastu innukus ja värskus ja – mis peasi – teadmine, et kõik ootab alles ees.

Täpselt niisamuti kuuluvad Eesti pildialbumisse meie Vabadussõda, meie riigi ja lipu saamise lood, meie riigiasutuste taastamise, meie vabaduse kaotamise ja uuestisünni sündmustik.

See album seisab meie riigi raamaturiuli aukohal.

Küsigem aga ausalt – missugused värsked kõited seisavad selle vana pildialbumi kõrval?

On seal näiteks kirjeldus selle kohta, millisena soovime Eestit näha aastal 2018 ja 2030?

Mis jääb tänase Eesti pildile? Kas tunneme selle üle uhkust? Kordan: mineviku meenutamises ei ole iseenesest midagi halba. Ka täna ja siin tähistame sündmust, mis leidis aset 20. sajandi viimase kümnendi hakul.

Küll aga pole meil õigust näha lähema või kaugema mineviku ülevuses oma tänast vahvust. Seda ju saavutasid teised, meie eelkäijad, mitte meie ise.

Tuleb ka nõuda, et meie esiisade ettenägemisvõimet ei omastaks need, kelle ajahorisondi piiriks on järgmised valimised.

Meil lasub kohustus ja vastutus täna täisikka jõudnute ees. Me peame pöörama end täna, Eesti eluloo uue etapi hakul, näoga tuleviku suunas.

Alles siis saame leida vastused riigi ja rahva ees seisvatele olemuslikele küsimustele.

Nendeks on hädasti ümberkorraldamist vajav majandusstruktuur ja riigi tulude-kulude poliitika; üha kasvav tööpuudus, paljude kaaskodanike elatusallikate kokkukuivamine, ohustatud eluasemed; soov pöörata me pilku neilt probleemidelt kõrvale ja apelleerida kõva käe meetmetele.

Praegu pole enam aeg pöidlaid pihku surudes loota, et ehk läheb kohe paremaks.

Aga kui ei lähe? Pole võimatu, et paljude meie kaaskodanike ees seisab samasugune ebakindel teadmatuse talv, nagu viimati kogeti pärast iseseisvuse taastamist 18 aastat tagasi.

Tõsi, aineliselt oleme õnneks paremal järjel. Paraku vahavad kunagiste ootuste ja lootuste asemel mure, väsimus ja tülpimus.

Olemasolevaid küsimusi lahendada, oma uusi sihte seada ja nendeni jõuda saame vaid siis, kui õpime tähelepanelikult kuulama teiste arvamust.

Oma uusi sihte õpime seadma vaid siis, kui vaatame tähelepanelikult sinna, kus meie noorimad kaaskodanikud juba täna uusi ideesid pakuvad.

Vaatame, kuidas nad seda teevad. Tulevikku uskudes, sest kõik ja parem on veel ootamas ees. Ise tehes, institutsioonilise masinavärgi toeta.

Masinavärg uus väärtusi ei loo. Säravaid ideesid sünnitavad inimesed ja mõttekaaslaste kooslused. Riigi kohus ja võimalus on pakkuda tuge, mitte takistada, mitte maha suruda.

Hea loomerahvas.

Üks põhjus, miks demokraatlikel õigusriikidel on üldjoontes läinud paremini kui kõikvõimalikel alternatiividel, seisneb selles, et Vaimul on demokraatias vägi.

Aga Vaimul on Võim ja vägi vaid juhul, kui Vaim pakub ideesid ja visiooni, ega piirdu kommentaaridega Võimu väntamistele.

Vaimul on vägi ka siis, kui ta asub argumentide ja mõistuse jõuga kodaniku positsioonile tema põhiõiguste kaitseks. Täpselt nii, nagu mõni kuu tagasi niinimetet pronksiöö seaduste asjus. Pole vaja karta, et jäädakse hüüdjaks hääleks kõrbes. Võib juhtuda, et kõrbesse on kogunenud paras rahvahulk, kaasa arvatud president.

Lõpuks ilmutab Vaimu vägi end alati kodanike tahte kaudu.

Tarkus, mõistus ja inimlikkus võidab vaid siis, kui kodanikud mõistavad, et on võimalik valida ja valikud on olemas.

Just sõltumatu, mõtte- ja sõnavaba kultuuriruum on see, kus need valikud tekivad, ilmestuvad, saavad lihaks.

Meie riik sai 18 aastat tagasi uuesti vabaks, sest meie kodanikud oskasid seda tahta. On nii palju maid ja rahvaid, kus seda oskust napib, ükskõik millisel põhjusel.

Osakem nüüd seda oskust mitte minetada, vaid ikka hoida ja kasvatada.

Seista iseenda, oma kaaskondsete ja oma riigi eest.

Sõnastada tulevikku, selmet vaadata kõrvalt või pealt.

Jõudu meile selleks ja head Eesti iseseisvuse taastamise päeva.

Eesti saatusele murrangulistel augustipäevadel 18 suve tagasi läksid tuhanded meie kaaskodanikud kaitsma uuesti vabaks saamise võimalust. Nad olid valmis sisuliselt paljakäsi vastu astuma vaenlase lahingutehnikale.

Nelja meest nende hulgast peame tänaseni oma kodanikujulguse sümboliks. Kaks neist näitasid rahvale ja oma kolleegidele, kuidas tuleb jääda truuks Eesti politseiniku ametitöötusele.

Nende leidlikkus ja julgus kindlustasid neil pingelistel päevadel info jõudmise Eesti elanikeni, Eestist laia maailma ja maailmast Eestisse.

Need neli seisid selle eest, et Pihkva dessantväelastest ümbritsetud Tallinna Teletorni saatekeskus jätkas tööd ja edastas tõest informatsiooni siin toimuva kohta.

Mul on äärmiselt hea meel kutsuda siia Peeter Milli, Jaanus Kokk, Uno Kaseväli ja Jüri Joost. Nendele meestele, keda rahvasuu tunneb kui teletorni kaitsjaid, kuulub seekord presidendi iga-aastane Eesti iseseisvuse taastamise tänukivi.

Aitäh, mehed.

[Ilves: oleme otsinud minevikust õigustusi](#) , ERR

President Ilves: kus on me ühine soov kuhugi jõuda?

Esmaspäev, 24 August 2009 16:54

Vabariigi Presidendi Kantselei
avalike suhete osakond
tel 631 6229